

**TDP (General) 1st Semester Exam., 2021
(Held in 2022)**

SANSKRIT

(General)

FIRST PAPER

Full Marks : 80

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

*Candidates are required to give their answers in their
own words as far as practicable*

GROUP—A

1. Answer the following questions : 2×20=40

- (a) How many 'माहेश्वर सूत्रs' are there in the 'अष्टाध्यायी' of Pāṇini? Mention any two Sūtras of them.
- (b) What are the letters included in अच् प्रत्याहारः?
- (c) Define the grammatical term 'गुणः'.
- (d) What is आगम? Give an example.
- (e) What is सन्धि? How many types of सन्धि are there?

(f) Disjoin the सन्धिस :

जगन्नाथः ; स्वागतम्।

(g) Which letters are there in the कण्ठ्यवर्ण?

(h) What is प्रगृह्य? Give an example.

(i) Give the derivative forms of भविष्यति and शेरते.

(j) To which लिङ्ग (gender) वारि is included? Write the nominative plural of वारि.

(k) What are the two forms of आ-गम्+ल्यप्?

(l) What is तद्धित प्रत्ययः? Give an example.

(m) Name the two suffixes (प्रत्ययs) which are called 'निष्ठा'. In which tense are they used?

(n) In which प्रकरणं 'प्यत्' प्रत्ययः is included? Give an example of प्यत् प्रत्ययः.

(o) "समागते सन्ध्याकाशे म्रियमाणं दिवाकरं प्राप्य चन्द्रमा विकीर्यते।"

Which प्रत्ययs are used in the words 'म्रियमाणम्' and 'प्राप्य'?

(p) To which book does the prescribed text 'मित्रलाभः' belong? Who is the author of the book?

(q) “एकैकमप्यनर्थाय किमु यत्र चतुष्टयम्”

What are the four elements referred to here in the word ‘चतुष्टयम्’?

(r) “एतच्चिन्तयित्वा स राजा पण्डितसभां कारितवान्।”

Who is राजा referred to here? Write the name of his kingdom.

(s) _____ हि सिध्यन्ति कार्याणि न _____ ।

Fill in the blanks with appropriate words from your prescribed text.

(t) Name the four divisions of ‘हितोपदेशः’.

GROUP—B

Answer **four** questions, taking **one** from each Unit

UNIT—I

2. (a) Define and illustrate any two of the following grammatical terms :

$2\frac{1}{2} \times 2 = 5$

सम्प्रसारण ; प्रातिपदिक ; वृद्धि ; टि।

(b) Join in Sandhi (any five) :

$1 \times 5 = 5$

लते + एते ; तान् + तान् ; पितः + रक्ष ; नरः + अयम् ;

सु + आगतम् ; सम् + कृतः।

3. (a) Mention the places of articulation of the following letters (any five) : $1 \times 5 = 5$

आ ; ल ; र ; ष ; इ ; भ ; म।

(b) Decline (any five) : $1 \times 5 = 5$

(i) नर in vocative (सम्बोधन) singular

(ii) अस्मद् in ablative (पञ्चमी) plural

(iii) नदी in nominative (प्रथमा) plural

(iv) दिव् in locative (सप्तमी) singular

(v) मति in dative (चतुर्थी) singular

(vi) पति in accusative (द्वितीया) dual

(vii) गुणिन् in instrumental (तृतीया) singular

UNIT—II

4. (a) Conjugate (any five) : $1 \times 5 = 5$

(i) $\sqrt{\text{गम्}}$ in विधिलिङ् first person plural

(ii) $\sqrt{\text{कृ}}$ in लोट् second person singular

(iii) $\sqrt{\text{जागृ}}$ in लोट् second person singular

(iv) $\sqrt{\text{ज्ञा}}$ in लट् third person singular

(v) √अस् in लट् second person plural

(vi) √प्रच्छ् in लृट् third person singular

(vii) √भी in लङ् third person plural

(b) Give resultant forms (any five) : $1 \times 5 = 5$

(i) प्रच्छ् + तव्य

(ii) हन् + यत्

(iii) वस् + क्त्वाच्

(iv) आ-दा + ल्यप्

(v) अद् + तुमुन्

(vi) शी + शानच्

(vii) लभ् + क्त

5. Give resultant forms (any ten) : $1 \times 10 = 10$

(a) ऋषि + अन्

(b) वर्ण + ईनि

(c) दशरथ + इञ्

(d) प्रिय + इष्ठन्

(Turn Over)

(e) द्वार + ठक्

(f) अन्तिक + ईयसुन्

(g) गुरु + इमनिच्

(h) श्री + मतुप्

(i) गृह + तसिल्

(j) गङ्गा + ढक्

(k) लघु + तरप्

(l) मनुष्य + तल्

UNIT—III

6. Describe in brief the story of मृग, काक and शृगाल as found in the 'मित्रलाभः' of the *Hitopadeśa*. 10

7. (a) Translate any one of the following verses preferably in English : 5

(i) रूपयौवनसम्पन्ना विशालकुलसम्भवाः।

विद्याहीना न शोभन्ते निर्गन्धा इव किंशुकाः॥

(ii) वरमेको गुणी पुत्रो न च मूर्खशतैरपि।

एकश्चन्द्रस्तमो हन्ति न च तारागणैरपि॥

(b) Elucidate any one of the following : 5

(i) दुर्जनः परिहर्तव्यो विद्यालंकृतोऽपि सन्।

(ii) उद्योगिनं पुरुषसिंहमुपैति लक्ष्मीः।

UNIT—IV

8. Read the following passage carefully and answer in simple Sanskrit the questions given below :

2×5=10

अस्ति भारतवर्षस्य उत्तरस्यां दिशि महान् पर्वतः। तस्य शिखरप्रदेशाः सदा हिमेन आवृताः। अस्य हेतोः हिमालय इति तस्य प्रसिद्धिः। स पूर्वस्यां दिशि पूर्वसमुद्रं पश्चिमायां दिशि च पश्चिमसमुद्रं प्रविष्टः। तस्मिन् नानाविधा ओषधयो बहुमूल्यानि बहूनि भास्वन्ति रत्नानि च विद्यन्ते। स गङ्गायाः सिन्धोः ब्रह्मपुत्रस्य अन्यासाञ्च बहूनां नदीनां प्रभवस्थानम्। तुषाराद्रौ अत्युज्ज्वलानि तृणानि जायन्ते। तेषामौज्ज्वल्यात् तत्रत्याः किराता दीपं विनैव कार्यनिर्वाहं कुर्वन्ति।

(a) हिमालयः कुत्र अस्ति? कथं तस्य हिमालय इति नाम?

(b) कानि द्रव्यानि हिमालये विद्यन्ते?

(c) हिमालयस्य विस्तारः कीदृक्?

(d) काः नद्यः हिमालयात् प्रभवन्ति?

(e) कथं किराताः दीपं विना कार्यं कुर्वन्ति?

(Turn Over)

9. Give Sanskrit equivalent words of the following :

1×10=10

(a) Medicine

(b) Breakfast

(c) Hospital

(d) Newspaper

(e) Thirty-five

(f) Road

(g) Everyday

(h) Younger brother

(i) Chancellor

(j) 10 o'clock

***

TDP (General) 1st Semester Exam., 2019

SANSKRIT

(General)

FIRST PAPER

Full Marks : 40

Time : 2 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

Answer **four** questions, taking **one** from each Unit

*Candidates are required to give their answers in their
own words as far as practicable*

UNIT—I

1. (a) Define and illustrate any two of the following
grammatical terms :

2½×2=5

सर्वर्ण ; उपधा ; आगम ; उपसर्ग।

(b) Join in Sandhi (any five) :

1×5=5

कुर्वन् + आस्ते ; पो + अनः ; गीः + पतिः ;

विधुः + राजते ; पितृ + अनुमतिः ; कवी + इमौ।

2. (a) Mention the places of articulation of the following letters (any five) : $1 \times 5 = 5$

ह ; ट ; स ; फ ; श ; उ ; ग।

(b) Decline (any five) : $1 \times 5 = 5$

(i) लता in accusative (द्वितीया) plural

(ii) वारि in nominative (प्रथमा) plural

(iii) नदी in dative (चतुर्थी) singular

(iv) आत्मन् in genitive (षष्ठी) plural

(v) मातृ in accusative (द्वितीया) plural

(vi) युष्मद् in genitive (षष्ठी) singular

(vii) मुनि in nominative (प्रथमा) plural

UNIT—II

3. (a) Conjugate (any five) : $1 \times 5 = 5$

(i) √गम् in लङ् first person plural

(ii) √मृ in लोट् second person singular

(iii) √हन् in लङ् third person singular

(iv) √शी in लट् third person plural

(v) √स्था in लोट् second person singular

(vi) √सेव् in लट् third person singular

(vii) √जागृ in लङ् third person plural

(b) Give resultant forms (any five) : $1 \times 5 = 5$

(i) दृश् + तव्य

(ii) शास् + क्यप्

(iii) दा + शानच्

(iv) परा + जि + ल्यप्

(v) हन् + क्त

(vi) भक्ष् + तुमुन्

(vii) स्मृ + णमुल्

4. Give resultant forms (any ten) : $1 \times 10 = 10$

(a) महत् + तल्

(b) उभय + तसिल

(c) अन्तिक + इष्टन्

- (d) बुद्धि + मतुप्
(e) प्रभु + त्व
(f) विनता + ढक्
(g) सुख + इनि
(h) वृन्दारक + ईयसुन्
(i) कुरु + अण्
(j) अर्जुन + इञ्
(k) मधुर + इमनिच्
(l) मृदु + तरप्

UNIT—III

5. Describe, in brief, the story of 'हिरण्यक' and 'मन्थर' as mentioned in the 'मित्रलाभः' of the *Hitopadeśa*. 10

6. (a) Translate any one of the following verses preferably into English : 5

(i) विद्या शस्त्रञ्च शास्त्रञ्च द्वे विद्ये प्रतिपत्तये ।

आद्या हास्याय वृद्धत्वे द्वितीयाद्रियते सदा ॥

(ii) दुर्जनः परिहर्त्तव्यो विद्ययालङ्कृतोऽपि सन्।

मणिना भूषितः सर्पः किमसौ न भयङ्करः॥

(b) Elucidate any one of the following :

5

(i) वरमेको गुणी पुत्रो न च मूर्खशतान्यपि।

(ii) उद्योगिनं पुरुषसिंहमुपैति लक्ष्मीः।

UNIT—IV

7. Read the following passage carefully and answer in simple Sanskrit the questions given below :

2×5=10

देवदत्तो नाम ब्राह्मणकुमार एकदा होमसमिध् आहरणार्थं महारण्यं प्रविष्टः। यावत् सः समिधश्छिनत्ति तावत् विक्रमार्को नाम राजा मृगयार्थं वनं गतः। शूकरमनुधावन् राजा महारण्यं प्रविष्टः। पुरोमार्गमजानन् देवदत्तं दृष्ट्वा स नगरमार्गमपृच्छत्। तेन पृष्ठो देवदत्तः स्वयमग्रे गच्छन् राजानं नगरमानयत्। ततो राजा देवदत्तं बहुधा सम्मान्य कस्मिंश्चिद् व्यापारे नियुक्तवान्। एकदा राज्ञा भणितम्—कथमहं देवदत्तकृतोपकारादुत्तीर्णो भविष्यामि?

(a) किमर्थं ब्राह्मणकुमारः महारण्यं प्रविष्टः?

(b) कस्मिन् समये किमर्थं वा विक्रमार्कः वनं गतः?

- (c) देवदत्तं विक्रमार्कः किमपृच्छत्?
(d) विक्रमार्केन पृष्टः देवदत्तः किमकरोत्?
(e) नगरं प्रत्यावत्य राजा देवदत्तं प्रति किमकरोत्?

8. Give Sanskrit equivalent words of any ten of the following : 1×10=10

- (a) Chariot
(b) Ambulance
(c) Classroom
(d) Deer
(e) Toothbrush
(f) Here
(g) 9 o'clock
(h) Window
(i) Week
(j) Comb

(7)

(k) Government

(l) Chancellor

(m) Twenty-five

(n) Everyday

***

S-1/SANG/01/18

TDP (General) 1st Semester Exam., 2018

SANSKRIT

(General)

FIRST PAPER

Full Marks : 40

Time : 2 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

Answer four questions, taking one from each Unit

*Candidates are required to give their answers in their
own words as far as practicable*

UNIT—I

**1. (a) Define and illustrate any two of the following
grammatical terms :**

2½×2=5

सम्प्रसारण ; टि ; वृद्धि ; प्रगृह्य ।

(b) Join in Sandhi (any five) :

1×5=5

अमी + अश्वाः ; तान् + तान् ; यदि + अपि ;

हसन् + आगतः ; खौ + उदिते ; पितः + रक्ष ;

आविः + कारः ।

2. (a) Mention the places of articulation of the following letters (any five) : 1×5=5

अ ; ऋ ; क ; ल ; द ; प ; ऐ।

(b) Decline (any five) : 1×5=5

(i) मुनि in genitive (षष्ठी) plural

(ii) नर in vocative (सम्बोधन) singular

(iii) पितृ in accusative (द्वितीया) singular

(iv) राजन् in instrumental (तृतीया) singular

(v) दिश् in locative (सप्तमी) plural

(vi) अस्मद् in ablative (पञ्चमी) singular

(vii) दिव् in nominative (प्रथमा) singular

UNIT—II

3. (a) Conjugate (any five) : 1×5=5

(i) √प्रच्छ् in विधिलिङ् third person singular

(ii) √भी in लट् third person plural

(iii) √जागृ in लोट् second person singular

(iv) √अस् in लोट् second person singular

(v) √दृश् in लृट् third person dual (b)

(vi) √शास् in लट् third person plural (c)

(vii) √श्रु in लङ् third person plural (d)

(b) Give resultant forms (any five) : 1×5=5

(i) अस् + शतृ

(ii) जागृ + क्त

(iii) सृ + क्यप्

(iv) सह + तुमुन्

(v) प्र-आप् + ल्यप्

(vi) अद् + घङ्

(vii) गम् + क्त्वाच्

4. Give resultant forms (any ten) : 1×10=10

(a) कुन्ती + ढक्

(b) ऋषि + अण्

(c) अर्थ + इनि

(d) बहु + इमनिच्

(e) श्री + मतुप्

(f) मनुष + त्व

(g) दशरथ + इञ्

(h) बहु + इष्ठन्

(i) लघु + ईयसुन्

(j) प्रथम + तसिल

(k) उष्ण + तल्

(l) क्षुद्र + तरप्

UNIT—III

5. Describe, in brief, the story of 'चित्रग्रीव' and 'हिरण्यक' as found in the 'मित्रलाभः' of the *Hitopadeśa*. 10

6. (a) Translate any one of the following verses preferably into English : 5

(i) रूपयौवनसम्पन्ना विशालकुलसम्भवाः।

विद्याहीना न शोभन्ते निर्गन्धा इव किंशुकाः ॥

(ii) विद्या ददाति विनयं विनयात् याति पात्रताम्।
पात्रत्वाद्धनमाप्नोति धनाद्धर्मं ततः सुखम्॥

(b) Elucidate any one of the following : 5

(i) उद्यमेन हि सिध्यन्ति कार्याणि न मनोरथैः।

(ii) गुणाः गुणज्ञेषु गुणा भवन्ति।

UNIT—IV

7. Read the following passage carefully and answer in simple Sanskrit the questions given below :

2×5=10

अस्ति गौतमारण्ये महातपा नाम मुनिः। तेनाश्रमसन्निधाने मूषिकशावकः
काकमुखाद् भ्रष्टो दृष्टः। ततो दयायुक्तेन तेन मुनिनासौ नीवारकणैः
संवर्द्धितः। तं च मूषिकं खादितुमनुधावन् विडालो मुनिना दृष्टः। पश्चात्
तपः प्रभावात् तेन मुनिना स मूषिको वलिष्ठो विडालः कृतः। स विडालः
कुक्कुराद् विभेति। ततोऽसौ कुक्कुरः कृतः। कुक्कुरस्य व्याघ्रात्महद् भयम्।
तदनन्तरं स व्याघ्रः कृतः। अथ तं व्याघ्रमपि स मुनिमूषिकनिर्व्विशेषं
पश्यति। ततः सर्व्वे तत्रत्या जनास्तं दृष्ट्वा वदन्ति—अनेन मुनिना
मूषिकोऽयं व्याघ्रतां नीतः। एतच्छ्रुत्वा स व्याघ्रः सव्यथोऽचिन्तयत्
यावदनेन मुनिना जीवितव्यं तावदिदं मम स्वरूपारख्यानमकीर्त्तिकरं

न पलायिव्यते। इति समालोच्य स मुनिं हन्तुं समुद्यतः। मुनिस्तस्य चिकीर्षितं ज्ञात्वा “पुनर्मूषिको भव” इत्युक्त्वा तं मूषिकमेव कृतवान्।

- (a) मुनेः नाम किम्? कुत्रासीत् तस्य निवासः?
- (b) किमर्थं तेन मूषिकशावकः प्रतिपालितः?
- (c) कथं तेनासौ मूषिकशावकः क्रमेण व्याघ्रः कृतः?
- (d) जनास्तम् व्याघ्रं दृष्ट्वा किं वदन्ति?
- (e) कथं मुनिना व्याघ्रीकृतः मूषिकशावकः पुनर्मूषिकेन परिवर्तितः।

8. Give Sanskrit equivalent words of any ten of the following : $1 \times 10 = 10$

- (a) Students
- (b) Sunday
- (c) Hospital
- (d) University
- (e) Minister
- (f) Eighteen
- (g) 7-30 a.m.

- (h) Brick
- (i) Medicine
- (j) Dinner
- (k) Bed
- (l) Good morning
- (m) Conclusion
- (n) Encyclopedia

***

TDP (General) 1st Semester Exam., 2017

SANSKRIT

(General)

FIRST PAPER

Full Marks : 40

Time : 2 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

Answer four questions, taking one from each Unit

*Candidates are required to give their answers in their
own words as far as practicable*

UNIT—I

1. (a) Define and illustrate any two of the following
grammatical terms : $2\frac{1}{2} \times 2 = 5$

प्रातिपदिकम् ; गुण ; उपधा ; पदम्।

- (b) Join in Sandhi (any five) : $1 \times 5 = 5$

गो + अक्षः ; पितृ + आदेशः ; दिक् + अन्तः ;

तत् + करः ; नरः + अयम् ; मुनी + इमौ ; निः + खः।

2. (a) Mention the places of articulation of the following letters (any five) : $1 \times 5 = 5$

इ ; च ; र ; त ; म ; ए ; भ।

(b) Decline (any five) : $1 \times 5 = 5$

(i) नदी in nominative (प्रथमा) singular

(ii) मातृ in accusative (द्वितीया) plural

(iii) आत्मन् in instrumental (तृतीया) singular

(iv) वारि in locative (सप्तमी) singular

(v) युष्मद् in ablative (पञ्चमी) plural

(vi) लता in accusative (द्वितीया) plural

(vii) युवन् in genitive (षष्ठी) plural

UNIT—II

3. (a) Conjugate (any five) : $1 \times 5 = 5$

(i) √हन् in लोट् second person singular

(ii) √कृ in लृट् first person singular

(iii) √अस् in लट् third person singular

(iv) √गम् in लङ् third person singular

(v) √शी in लट् second person plural

(vi) √मृ in लृट् third person singular

(vii) √ज्ञा in लट् third person singular

(b) Give resultant forms (any five) : 1×5=5

(i) जि + तव्य

(ii) स्मृ + अनीय

(iii) कृ + प्यत्

(iv) गम् + क्त्वाच्

(v) लभ् + क्त

(vi) आस् + शानच्

(vii) दृश् + तुमुन्

4. Give resultant forms (any ten) : 1×10=10

(a) महत् + त्व

(b) दीर्घ + तरप्

(c) अन्तिक + ईयसुन्

(d) गुरु + इष्टन्

(e) किम् + तसिल्

(f) लघु + तमप्

(g) मधुर + इमनिच्

(h) लक्ष्मी + मतुप्

(i) धन + इनि

(j) सुमित्रा + इञ्

(k) मनुष्य + तल्

(l) अग्नि + ढक्

UNIT—III

5. Describe, in brief, the story of मृग, काक and शृगाल as mentioned in the 'मित्रलाभः' of *Hitopadeśa*. 10

6. (a) Translate any one of the following verses preferably into English : 5

(i) वरमेको गुणी पुत्रो न च मूर्खशतैरपि ।
एकश्चन्द्रस्तमो हन्ति न च तारागणैरपि ॥

(ii) उद्यमेन हि सिध्यन्ति कार्याणि न मनोरथैः ।
न हि सुप्तस्य सिंहस्य प्रविशन्ति मुखे मृगाः ॥

(b) Elucidate any one of the following : 5

(i) उदारचरितानां तु वसुधैव कुटुम्बकम् ।

(ii) अनभ्यासे विषं विद्या अजीर्णे भोजनं विषम् ।

UNIT—IV

7. Read the following passage carefully and answer in simple Sanskrit the questions given below :

2×5=10

उदयाचले आदित्यस्य महान् प्रासादो वर्तते। तत्र वहति पतितपावनी भगवती मन्दाकिनी। तस्याः तीरे पापविनाशनं नाम शिवायतनमेकं विद्यते। तत्र गङ्गाप्रवाहात् कश्चित् सुवर्णस्तम्भो निर्गच्छति। तस्योपरि नवरत्नखचितं सिंहासनमेकं विद्यते। स सुवर्णस्तम्भः सूर्योदयात् प्रभृति उपरि तथा पूर्णवृद्धिम् अधिगच्छति यथा मध्याह्ने सूर्यमण्डलमासादयति। ततः सूर्यो यावदस्तमधिगच्छति तावत् स्वयमेव उत्तीर्णो गङ्गाप्रवाहे मज्जति।

- (a) मन्दाकिनी कुत्र वहति?
 (b) शिवायतनं कुत्र वर्तते?
 (c) सिंहासनं कीदृशं कुत्र वा विद्यते?
 (d) सुवर्णस्तम्भो कदा आविर्भवति?
 (e) स कदा गङ्गायां मज्जति?

8. Give Sanskrit equivalent words of any ten of the following :

1×10=10

- (a) Election
 (b) Clerk

- (c) Calculator
- (d) Office
- (e) Chancellor
- (f) Advocate
- (g) Guest
- (h) Road
- (i) 5 a.m.
- (j) Breakfast
- (k) Sit down
- (l) Monday
- (m) Thirty-five
- (n) Younger sister
- (o) Pen

TDP (General) 1st Semester Exam., 2016

SANSKRIT

(General)

FIRST PAPER

Full Marks : 40

Time : 2 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

Answer **four** questions, taking **one** from each Unit

*Candidates are required to give their answers in their
own words as far as practicable*

UNIT—I

1. (a) Define and illustrate any *two* of the following
grammatical terms : 2½×2=5

सवर्ण ; सम्प्रसारण ; उपसर्ग ; आगम।

- (b) Join in Sandhi (any *five*) : 1×5=5

भौ + उकः ; नदी + अम्बु ; लते + एते ; महान् + लाभः ;

सीमन् + अन्तः ; पुनः + रमते ; आयुः + कामः।

2. (a) Mention the places of articulation of the following letters (any five) : $1 \times 5 = 5$

आ ; य ; ष ; ह ; ल ; फ ; द।

(b) Decline (any five) : $1 \times 5 = 5$

(i) पति in instrumental (तृतीया) singular

(ii) पितृ in accusative (द्वितीया) plural

(iii) वारि in nominative (प्रथमा) 'dual

(iv) अस्मद् in locative (सप्तमी) singular

(v) तद् (masculine) in genitive (षष्ठी) plural

(vi) मति in dative (चतुर्थी) singular

(vii) आत्मन् in genitive (षष्ठी) plural

UNIT—II

3. (a) Conjugate (any five) : $1 \times 5 = 5$

(i) √भी in लट् first person singular

(ii) √कृ in लोट् second person singular

(iii) √श्रु in लृट् third person singular

(iv) √भू in विधिलिङ् third person plural

(v) √शास् in लट् third person singular

(vi) √दृश् in लृट् first person dual

(vii) √अस् in लोट् second person singular

(b) Give resultant forms (any five) :

1×5=5

(i) सृ + क्यप्

(ii) शी + शानच्

(iii) वच् + क्त्वाच्

(iv) स्था + क्तिन्

(v) कृ + क्तवतु

(vi) दृश् + णमुल्

(vii) दा + तृच्

4. Give resultant forms (any ten) :

1×10=10

(a) प्रथम + तसिल्

(b) रघु + अण्

(c) भगिनी + ढक्

(d) गुरु + ईयसुन्

(e) दशरथ + इञ्

(f) गुरु + इमनिच्

(g) शिखा + इनि

(h) कृश + तमप्

(i) बहु + इष्टन्

(j) तपस् + मतुप्

(k) राजन् + त्व

(l) प्रिय + तल्

UNIT—III

5. Narrate, after the *Mitralābha* of the *Hitopadeśa*, the story of Bhairava, a hunter of Kalyānakāṭaka, and also the story of *Karpūratilaka*, an elephant in Brahmāraṇya. 5+5=10

6. (a) Translate any one of the following verses preferably into English : 5

(i) अनेकसंशयच्छेदि परोक्षार्थस्य दर्शकम् ।
सर्वस्य लोचनं शास्त्रं यस्य नास्त्यन्ध एव सः ॥

(ii) आहारनिद्राभयमैथुनं च
सामान्यमेतत् पशुभिर्नराणाम् ।
धर्मो हि तेषामधिको विशेषो
धर्मेण हीनाः पशुभिः समानाः ॥

(b) Elucidate any one of the following : 5

(i) यस्य कस्य प्रसूतोऽपि गुणवान्पूज्यते नरः ।

(ii) संहतिः कार्यसाधिका ।

UNIT—IV

7. Read the following passage carefully and answer in simple Sanskrit the questions given below :

2×5=10

पुरा गौतमी नाम काचित् तपस्विनी महिला आसीत्। कदाचित् तस्याः पुत्रः सर्पदंशनेन अचेतनः जातः। अर्जुनकः नाम व्याधः तं सर्पं मारयितुम् उद्यतः अभवत्। गौतमी अवदत्—“सर्पेऽस्मिन् मारितेऽपि मृतः मम पुत्रः न जीवितः भविष्यति।” तदा सः सर्पः मनुष्यभाषया अवदत्—“मम कोऽपि दोषः नास्ति, मृत्युः एव अत्र दोषी” इति। तदा मृत्युः आगत्य अवदत्—“कालः एव अस्य बालकस्य मृत्योः कारणम्।” अनन्तरं कालेन उक्तम्—“बालस्य मरणे न कोऽपि कारणं भवति, कारणं तु अनेन कृतं कर्म एव” इति। एतां कथां श्रावयित्वा भीष्मः युधिष्ठिरं सान्त्वयन् अवदत्—“सर्वे स्वकर्मफलं प्राप्नुवन्ति, त्वया न किमपि अपराद्धम्” इति।

- का आसीत् गौतमी? तस्याः पुत्रस्य का दशा अभवत्?
- व्याधस्य नाम किम्? सः किं कृतवान्?
- गौतमी किम् अवदत्?
- बालकस्य मरणविषये कालस्य मतं किम्?
- किम् उक्त्वा भीष्मः युधिष्ठिरं सान्त्वयति स्म?

8. Give Sanskrit equivalent words of any ten of the following :

1×10=10

- Mirror
- Welfare

(6)

- (c) How many
- (d) Star
- (e) Crowd
- (f) Winter
- (g) Labourer
- (h) 9 o'clock
- (i) Blood-donation
- (j) Day before yesterday
- (k) Environment
- (l) Week
- (m) Forty
- (n) Sand
- (o) Parents

***